

Bostad ingen social rättighet utan ren spekulatation

Min man och jag gick till banken för att diskutera räntan på vårt (blygsamma) sparande under 1 % var lite låg. Vi vill kunna lägga undan en slant till en resa, tandvård eller någon oförutsedd utgift, men fick kalla handen. Banktjänstemannen beklagade och sa att de har direktiv att låna ut, inte att gynna sparandet. Hon tyckte dessutom att vi hade för lite lån.

Alla personkonton har 0 kr i ränta och flera sparkonton ligger på under 1 %, vilket ger oss medborgare en tydlig signal: Du ska låna av bankerna – inte spara. De skatteregler som finns gynnar också låntagare som får göra ränteavdrag i deklARATIONEN, medan den lilla ränta man erhåller av sparandet beskattas. Och de avdrag som gjordes för pensionssparande ska också tas bort.

Detta med att inte gynna sparandet utan istället uppmuntra människor att sätta sig i skuld får konsekvenser som i första hand drabbar alla unga människor som ska skaffa sig en bostad. De måste idag köpa en lägenhet eller hyra i andra hand. I Stockholm och andra storstäder har priserna på bostäder ökat till orimliga nivåer. De som tjänar på de här galopperande priserna är bankerna och mäklarfirmorna. Två samspelande aktörer. Det har under senaste åren höjts röster som varnat Sverige för en kommande bostadsbubbla både från EU och ansvarstagande ekonomer, då svenskarnas skuldbörda ligger i topp jämfört med de flesta EU-länder.

Efter alla varningar sänktes lånetaket på bolån till 85 %, men detta har inte hejdat spekulatationerna. Bankerna tycks ha fria händer som på lång sikt kan komma att äventyra vår och samhällets ekonomiska stabilitet. De har nyligen redovisat

extremt stora vinster som framförallt är inkomster av bostadslånen. Effekterna blir att människor blir uppbundna till stora lån på mångmiljonbelopp och att de i sin tur hoppas att priserna ska fortsätta att öka, så de inte står där med en förlustaffär.

Trycket från näringslivet i våras på att Riksbanken skulle sänka räntan ledde också till en sänkning och därmed fortsätter lånekarusellen att rulla vidare. När alltfler tvingats in på denna bostadsmarknad (och köpemarknad), har stora delar av befolkningen och bankerna nu plötsligt gemensamma intressen. Effekterna blir att människor med lån kommer att motsätta sig alla förändringar som kan riskera framtida vinster, för alla förväntar sig att man ska ha gjort en bra affär med sin bostad. Det är få politiker som vågar ändra på detta, risken att förlora väljare är stor, oavsett om det är en nödvändighet för Sverige på lång sikt. Jag tycker det finns paralleller till hur vi ser på de stora och viktiga miljöfrågorna. Den individuella friheten ställs mot samhällets bästa. Att en bostad skulle vara en social rättighet fritt från spekulationer som det var för några decennier sedan, är idag en främmande tanke. Systemskiftet är ett faktum.

Claudette Skivling